

DIRUT

•sustainability•creativity•

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Лекція 6 Інтеграція цілей сталого розвитку в процес функціонування підприємств сільського туризму України

Череп О.Г.

д.е.н, професор

в структуру живої природи

В процесі зосередження економіки на біорізноманітті, щоб полегшити її інтеграцію зі стратегіями всіх суб'єктів, можуть використовуватись різні підходи:

1. Оскільки економіка говорить про ціни, чому б не спробувати і "не поставити ціну на природу"? Це означає об'єднання готовності платити за щось «природне», балансуючи коефіцієнтом екстраполяції у просторі та часі, та прагнути зробити його рівномірним між продавцем та покупцем. Це означає ототожнення ціни, яку ми погоджуємося заплатити, щоб щось придбати, з вартістю цього об'єкта.
2. Можливо є більш ефективним розглянути різні сценарії розвитку та порівняти їх, використовуючи аналіз витрат і прибутку.
3. Новий підхід: розрахувати витрати, спричинені зміною клімату, і, окремо, ті, що пов'язані з відсутністю заходів з боку економічних суб'єктів. Особа, що приймає рішення, може насправді переосмислити дорогу дію або практику, якщо їй можна показати те, чого коштують відсутність дій та прийняття рішень.
4. Необхідно гарантувати доступність екологічних послуг з часом. Тому будь-який проект, який впливає на біорізноманіття, повинен супроводжуватися оцінкою витрат на утримання або відновлення доступності послуг, які проект може порушити [1].

2. Роль продукту в стратегія біорізноманіття

Типологія корпоративних стратегій біорізноманіття надає таку класифікацію за двома підходами:

1) Коригувальний підхід до біорізноманіття з трьома рівнями процесу: підвищення обізнаності, навчання та управління в межах / поза місцем;

2) Профілактичний підхід до впливу на біорізноманіття за допомогою заходів, зосереджених на втручанні на рівні продукту чи послуги організації [1].

Рис. 1 Стратегії щодо
інтеграції до
біорізноманіття

3. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [2]

Інтеграція цілей сталого розвитку в процес функціонування підприємств сільського туризму України втілена у затвердженій Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р)

- За оцінкою Всесвітньої туристичної організації ООН (ЮНВТО), внесок туризму до світового валового внутрішнього продукту з урахуванням непрямого ефекту становить 10 відсотків. Загальна кількість робочих місць, що прямо або опосередковано стосуються сфери туризму, становить 11 відсотків.
- Сфера туризму та курортів стає однією з основних галузей, що впливає на загальний стан і тенденції світової економіки.
- Україна розташована у центрі Європи та має всі умови для належного розвитку економіки за рахунок туризму, проте суттєво відстає від провідних держав світу за рівнем розвитку туристичної інфраструктури та якості туристичних послуг.

Умовами сталого розвитку сфери туризму та курортів є:

- забезпечення координуючої ролі держави в реалізації національної туристичної політики із застосуванням принципів державно-приватного партнерства, організації наукових досліджень, розвитку людського потенціалу;
- концентрація ресурсів держави на пріоритетних завданнях розвитку сфери туризму та курортів;
- створення загальнодержавної інформаційної системи у сфері туризму та курортів та її інтеграція до світової інформаційної туристичної мережі;
- удосконалення законодавства з питань регулювання суспільних відносин у сфері туризму та курортів;
- сприяння розвитку міжрегіонального та міжнародного співробітництва у сфері туризму та курортів;
- удосконалення на постійній основі бізнес-клімату та розвиток добросовісної конкуренції;
- запровадження інституту саморегульованих організацій у сфері туризму та курортів (створення національної туристичної організації);
- розроблення національних стандартів відповідно до міжнародних стандартів;
- популяризація нашої держави у світі та просування якісних національних туристичних продуктів у світовому інформаційному просторі;
- розвиток туристичних територій.

Основними стратегічними цілями розвитку сфери туризму та курортів з урахуванням сучасного стану і тенденцій розвитку України на період до 2026 року є:

- створення конкурентоспроможного національного туристичного продукту на засадах системної маркетингової діяльності, спрямованої на чітке позиціонування різних видів туристичних продуктів, адаптованих до вимог і очікувань споживачів;
- забезпечення ефективного і комплексного (економічного, соціального, екологічного та інноваційного) використання наявного туристичного та курортно-рекреаційного потенціалу шляхом розв'язання проблеми рекреаційного природокористування і охорони навколишнього природного середовища та удосконалення територіальної структури сфери туризму та курортів з метою розвитку туристичних територій, брендингу територій;
- системне підвищення якості інфраструктури курортів та рекреаційних територій шляхом виконання комплексної програми поетапного вдосконалення матеріально-технічної бази з використанням можливостей кластерних моделей, державно-приватного партнерства та соціального замовлення;
- удосконалення інформаційної інфраструктури рекреаційних та туристичних послуг шляхом створення центрів туристичної інформації та популяризації туристичних продуктів під час провадження ярмаркової, фестивальної та виставкової діяльності;
- забезпечення відповідності ціни та якості туристичних продуктів шляхом створення умов для оптимізації організаційно-економічної структури діяльності суб'єктів малого та середнього бізнесу у сфері туризму і розроблення національних стандартів надання туристичних послуг відповідно до міжнародних стандартів;
- організація системи якісної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців туристичного супроводу та обслуговування, інших професій сфери туризму та курортів.

DIRUT

•sustainability•creativity•

With the support of the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Дорожня карта реалізації Стратегії за напрямом “Безпека туристів”

- забезпечення безпеки туристів та захист їх законних прав та інтересів, що сприятиме підвищенню якості наданих туристичних послуг шляхом:
- надання невідкладної допомоги туристам, які опинилися у надзвичайній ситуації та/або постраждали під час подорожі;
- створення “гарячої” телефонної лінії для прийому і ведення обліку звернень та скарг туристів, у тому числі іноземних, а також надання необхідної інформації з питань туризму, виклику допомоги;
- проведення моніторингу надзвичайних подій, що трапляються з туристами в регіонах;
- посилення відповідальності суб’єктів туристичної діяльності перед споживачами туристичних послуг;

за напрямом “Нормативно-правова база сфери туризму та курортів”

- - імплементація законодавства ЄС у сфері туризму та курортів, що забезпечить вдосконалення законодавства у зазначеній сфері з урахуванням досвіду провідних туристичних країн ЄС шляхом:
- - розроблення пропозицій щодо внесення змін до Законів України “Про туризм” та “Про курорти”;
- - розроблення законопроектів щодо запровадження інституту саморегульованих організацій у сфері туризму та курортів, заходів з підтримки розвитку туристичної індустрії;
- - приведення у відповідність з міжнародними вимогами методів статистики у сфері туризму та курортів та впровадження рекомендованої Всесвітньою туристичною організацією ООН (ЮНВТО) системи сателітного рахунка;
- - візової лібералізації та спрощення візових процедур для туристів із країн, що є цільовими ринками для України;
- - актуалізації діючих та укладення нових міжвідомчих та міжурядових угод про співпрацю у сфері туризму та курортів;
- - розроблення і затвердження порядку створення і ліквідації туристичних представництв України за кордоном;
- - гармонізація національних стандартів у сфері туризму та курортів з міжнародними стандартами, що сприятиме підвищенню якості національного туристичного продукту шляхом:
- - забезпечення діяльності технічних комітетів стандартизації із залученням суб’єктів туристичного ринку, організацій роботодавців та громадських об’єднань у сфері туризму та курортів;
- - впровадження міжнародної системи якості послуг за різними напрямками;
- - визначення та забезпечення типізації та спеціалізації курортів;
- - лібералізація та ефективне регулювання провадження підприємницької діяльності у сфері туризму та курортів шляхом:
- - скасування ліцензування туроператорської діяльності і впровадження альтернативного механізму ефективного регулювання діяльності туроператорів та інших суб’єктів туристичного ринку;
- - скасування обов’язкової та заохочення добровільної категоризації готелів та аналогічних засобів розміщення;
- - створення сприятливих умов для організації діяльності національних туристичних операторів та підтримка малого бізнесу у сфері туризму та курортів;

- - забезпечення комплексного розвитку територій, зокрема створення сприятливих умов для залучення інвестицій у розбудову туристичної інфраструктури шляхом:
- - проведення моніторингу інвестиційних пропозицій щодо розбудови туристичної інфраструктури у регіонах;
- - підготовка каталогу інвестиційних проектів у сфері туризму та курортів для представлення потенційним вітчизняним та іноземним інвесторам;
- - участь інвестиційних проектів у сфері туризму та курортів у міжнародних ярмарках інвестиційних проектів;
- - визначення можливостей і потреби у формуванні туристичних та туристично-інформаційних центрів;
- - забезпечення доступності об'єктів туристичної інфраструктури для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;
- - забезпечення збалансованого використання природних лікувальних та рекреаційних ресурсів, збереження здатності природних комплексів до самовідтворення шляхом:
- - регулювання інтенсивності туристичних потоків (антропогенних навантажень);
- - створення Державного кадастру природних курортних територій та Державного кадастру природних лікувальних ресурсів;
- - збору інформації та проведення аналізу стану використання природних туристичних і курортних ресурсів, удосконалення системи показників розрахунку обсягів туристичної та курортної діяльності;
- - проведення державного моніторингу екологічного стану навколишнього природного середовища та природних лікувальних і рекреаційних ресурсів, фізичних факторів на курортах, туристичних територіях, у місцях відпочинку населення;
- - сприяння встановленню стратегічного партнерства між державними, приватними та суспільними інтересами шляхом впровадження проектного підходу до створення комплексного туристичного продукту;

Дорожня карта реалізації Стратегії за напрямом “Розвиток людських ресурсів”

- - удосконалення системи професійної підготовки фахівців сфери туризму та курортів та інших сфер діяльності, пов'язаних із туризмом, що сприятиме підвищенню рівня професійної підготовки фахівців у сфері туризму та курортів та якості обслуговування споживачів туристичних послуг шляхом:
- - комплексного дослідження ринку праці у сфері туризму та курортів з метою визначення потреби у фахівцях відповідного профілю, розроблення відповідних базових компетентностей фахівців та підготовки освітніх програм з професійного навчання у сфері туризму та курортів з урахуванням виявлених потреб;
- - гармонізації кваліфікаційних вимог та стандартів вищої освіти у вищих навчальних закладах, які забезпечують підготовку фахівців у сфері туризму та курортів, і стандартів професійної підготовки;
- - затвердження кваліфікаційних вимог до фахівців туристичного супроводу;
- - залучення населення до популяризації туризму;
- - забезпечення наукового супроводження та досліджень у сфері туризму та курортів, запровадження прогресивних інноваційних розробок шляхом:
- - заохочення молоді до активної діяльності, розроблення інноваційних продуктів і започаткування бізнесу у сфері туризму та курортів за результатами проведення конкурсів на регіональному та галузевому рівні;

Дорожня карта реалізації Стратегії

за напрямом “Маркетингова політика розвитку туризму та курортів України”

- - формування позитивного іміджу України як привабливої для туризму країни, що сприятиме збільшенню туристичних потоків до України, шляхом:
- - розроблення та реалізації маркетингової стратегії просування національного туристичного продукту;
- - маркетингового просування офіційного туристичного бренду України;
- - створення та ведення іноземними мовами туристичного Інтернет-порталу “Відвідай Україну” (“Visit Ukraine”) із представленням у єдиному форматі достовірної та актуальної інформації про туристичні можливості регіонів та міст України;
- - розроблення, виготовлення та поширення в Україні та за кордоном друкованої продукції, яка пропагує туристичні можливості нашої держави;
- - презентації туристичного потенціалу України на національних та міжнародних виставково-ярмаркових заходах, конференціях, форумах тощо;
- - становлення інституту саморегульованих організацій у сфері туризму та курортів (створення національної туристичної організації);
- - формування та реалізація конкурентоспроможних національного та регіонального туристичних продуктів, що сприятиме зростанню попиту на туристичні послуги, збільшенню надходжень від реалізації туристичних послуг до державного та місцевих бюджетів шляхом:
- - створення національної мережі туристичних брендів України (області, райони, міста, територіальні громади, курорти, туристичні території);
- - створення інтерактивної бази даних, що містить інформацію про туристичні та рекреаційні ресурси України, придатні для використання у сфері туризму та курортів, у тому числі об’єкти культурної спадщини та природно-заповідного фонду, рекомендовані для відвідування туристами та формування національної мережі туристично-екскурсійних маршрутів;
- - забезпечення інформаційного супроводження реалізації державної політики у сфері туризму та курортів

Механізми та інструменти реалізації Стратегії

- **Правовий механізм** орієнтований на дотримання учасниками процесу реалізації Стратегії принципів конституційності, законності та прозорості. Основними інструментами правового механізму повинні бути нормативно-правові акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування.
- **Організаційний механізм** спрямований на забезпечення принципів партнерства та співробітництва органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, представників бізнесових та наукових кіл, громадських організацій. Чітке визначення завдань учасникам реалізації Стратегії дасть змогу розподілити відповідальність за прийняття рішень та їх виконання.
- Основними складовими організаційного механізму є:
  - план заходів з реалізації Стратегії, який дасть змогу із застосуванням установлених показників розвитку провести оцінку досягнення цілей Стратегії шляхом проведення моніторингу та визначення ефективності впливу заходів, що здійснюються на державному, регіональному та місцевому рівні;
  - цільові та регіональні програми розвитку сфери туризму та курортів;
  - договори, що укладаються, в тому числі на засадах державно-приватного партнерства.

Механізми та інструменти реалізації Стратегії

- **Економічний механізм** забезпечує дотримання принципів сталого розвитку територій та утримання високого рівня конкурентоспроможності шляхом:
  - використання інструментів для формування сприятливих умов для залучення інвестицій у туристичну галузь;
  - надання підтримки вітчизняному виробнику туристичної продукції;
  - сприяння фінансовому оздоровленню підприємств туристичної галузі;
  - впровадження сучасних інформаційних та маркетингових технологій.
- **Фінансовий механізм** забезпечує реалізацію принципів прозорості та передбачуваності дій органів державної влади з розподілу коштів державного бюджету, інвестицій, грантів міжнародних організацій, залучення кредитів банків та небанківських установ, коштів недержавних цільових фондів, лізингових компаній.
- Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється у межах коштів державного та місцевих бюджетів, суб'єктів туристичної діяльності, коштів міжнародної технічної допомоги, інших міжнародних донорів, фінансових організацій (установ), коштів інвесторів та інших джерел, не заборонених законом.
- Обсяг фінансування Стратегії визначається з урахуванням конкретних завдань та у межах коштів, передбачених державним бюджетом на відповідний рік.

- 1) підвищити конкурентоспроможність національного та регіональних туристичних продуктів;
- 2) підвищити якість життя населення шляхом забезпечення економічного зростання, екологічної безпеки, консолідації суспільства, надання доступу до послуг у сфері туризму та курортів;
- 3) створити нові робочі місця, розширити можливості населення щодо працевлаштування та самозайнятості;
- 4) створити сучасну туристичну інформаційну інфраструктуру, а також забезпечити поширення інформації про туристичні ресурси України у світовому інформаційному просторі.

Реалізація Стратегії передбачає

досягнення таких показників:

- збільшення витрат туристів під час подорожей в Україні до 80 млрд. гривень у 2026 році;
- збільшення обсягу капітальних інвестицій у сферу туризму та курортів до 6,6 млрд. гривень у 2026 році;
- забезпечення діяльності інституту саморегульованих організацій у сфері туризму та курортів (створення національної туристичної організації та відповідних регіональних туристичних організацій);
- функціонування Єдиної туристичної інформаційної системи, що містить інформацію про всі туристичні та рекреаційні ресурси країни, придатні для використання в туризмі, у тому числі об'єкти культурної спадщини та природно-заповідного фонду;
- впровадження рекомендованої Всесвітньою туристичною організацією ООН (ЮНВТО) системи сателітного рахунка;
- заснування десяти туристичних представництв за кордоном;
- лібералізація візового режиму з десятьма країнами світу, що є цільовими туристичними ринками для України

Матеріал
підготовлено
на основі:

1. Management of biodiversity by stakeholders: from awareness to action. URL:
<https://www.respectocean.com/wp-content/uploads/2018/11/oree-management-of-biodiversity-by-stakeholders-book.pdf>
2. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 168-р. URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/168-2017-%D1%80#Text>